

Načrt ograje Izbor ograje

Trajne električne ograje in premične električne ograje in začasne električne ograje.

Trajne električne ograje

Dobra namestitvev je ključnega pomena za uspešno postavitvev trajnih ograj. Na vseh vogalih, spremembah smeri ograje in vratih je treba zelo trdno namestiti masivne vogalne stebričke iz mehkega lesa. Linijski stebrički so lahko kombinacija stebričkov in izolatorjev, kar je stroškovno najučinkovitejši način postavljanja dolgih trajnih ograj. Stebri iz mehkega lesa in izolatorji so lahko dobra alternativa.

Razen kadar je potrebna visoka vidljivost, na primer pri ograjah za konje, kjer se lahko uporablja beli trak, je trajne ograje najboljše izdelati iz oranžne žice iz naše ponudbe, ki je izjemno prevodna in trpežna.

Pri trajnih ograjah vedno uporabljajte kakovostne izolatorje. To je še posebej pomembno pri dolgih ograjah z visokozmogljivimi napajalniki, saj nekakovostni izolatorji ne prenesejo visokih napetosti in energije, kar je potrebno za učinkovito napajanje več metrov dolge ograje.

Če je mogoče, vedno uporabljajte iz omrežja napajane električne pastirje in če obstaja verjetnost rasti vegetacije, kupite model z večjo močjo, saj bo pomagal nadomestiti kratke stike v ograji ali zmanjšati rast vegetacije.

Premična električna ograja

Premične ograje so zasnovane tako, da ostanejo na istem mestu do enega ali dveh let. Najbolje se uporabljajo za konje, prašiče na prostem, perutnino ali za zaščito novega posevka pred škodljivci.

Za najboljšo stabilnost vogalnih stebričkov, vrat ali ostrih zavojev ograje bi morali uporabiti lesene stebričke. Ti morajo biti zelo trdno nameščeni, pri stebričkih iz mehkega lesa pa je treba uporabiti ustrezne izolatorje. Linijski stebrički so lahko plastični ali jekleni, vodniki pa so lahko trakovi, ustrezne prevodne vrvi ali mreže.

Električni pastirji naj se napajajo iz električnega omrežja, če je na voljo primeren vir napajanja. Dobra izbira so tudi 12-voltni elektrilni pastirji, ki se napajajo iz akumulatorja, saj so prenosni.

Začasna električna ograja

Začasna električna ograja se redno premika, zato uporabimo električnega pastirja, ki se napaja iz sončnih celic ali baterij. Ograja je narejena iz plastičnih stebričkov, ki se z lahkoto zapičijo v tla in po potrebi prenesejo na drugo lokacijo. Za žico je uporabljena prevodna (oranžna) žica ali prevoden trak.

Običajno so to kratke ograje, dolge do nekaj sto metrov, ki zadržujejo ali izključujejo živali s premikajočega se območja, kot je na primer pašnik. Električni pastir s 6-voltnimi ali 9-voltnimi notranjimi baterijami so lahki in najlažji za redno premikanje, vendar so na splošno najprimernejši za kratke ograje do približno 2,5 km največje dolžine (odvisno od tega, kateri žični vodniki se uporabljajo).

Vrsta živali

Električna ograja za govedo

Za ograjevanje goveda obstaja več možnosti. Glede na pasmo goveda je število ograjnih žic lahko od ene do šest. Mlečno govedo: Krave molznice so med živalmi, ki jih je najlažje ograditi z električno ograjo, saj so razmeroma ubogljive in navajene vsakodnevnega stika s človekom. Ustrezen električni pastir za govedo molznice je 0,25 Joula in 2 000 ~ 3 000 voltov.

Govedo za zakol: za varno zadrževanje večine govedi potrebujete napajalnik, ki na ograji zagotavlja najmanj 2.000 ~ 3.000 voltov. Raven napetosti je odvisna od vegetacije na ograji, dolžine ograje in vrste žice.

Biki: Biki ali druga agresivna živalina, ki so običajno ločeni zaradi vzreje, so lahko zelo motivirani, da pobegnejo iz zapore, zlasti kadar so v bližini krave. Za zadrževanje bikov vzdržujte 3 000 ~ 4 000 voltov na ograji z napajalnikom z najmanj 1,5 joula shranjene energije. Najbolje je uporabiti štiri do pet žic. Pri bolj agresivnih živalih želite, da elektrificirana ograja povzroči močnejši šok, da jih odvrne od ponovnega približevanja ograji, zato je pri dolgih ograjah zaželenih več Joulov. Opomba: Za odganjanje plenilcev je na ograji potrebnih najmanj 4 000 do 5 000 voltov.

Velikost živine

Večina govedi, stara od nekaj mesecev do dveh let, se hrani s travo in je običajno precej ubogljiva, zato bi jim verjetno ustrezale tri žice. Razmik med žicami je odvisen od pasme/velikosti goveda, vendar naj bi bile žice na stalni/začasni ograji razporejene v višini kolen, spodnjega dela prsnega koša in zgornjega dela prsnega koša živali.

Napeljava žice

Ograja, ki ograjuje krave in teleta, mora imeti elektrificirano žico v višini nosu vsakega od njiju.

Napeljava žice.

Začasna ograja

Če gre za začasno razdelitev znotraj stalne meje, popolna varnost morda ni pomembna, zato je najprimernejša ustrezna žica ali trak na plastičnih premičnih stebričkih.

Električne ograje za pašnike

Ograja za pašnike za krave molznice se običajno izvaja s prenosnim elektrilnim pastirjem (zaradi lažjega vsakodnevnega premikanja upoštevajte 9V-12V napajanje), ustrezno žico ali trakom ter plastičnimi stebrički ali kovinskimi stebrički. Ograje za pašnike so običajno primerne z eno samo prevodno žico približno 90 ~ 100 cm nad tlemi. Uporaba kolutov za navijanje žice omogoča veliko učinkovitejše premikanje ograje.

Stalne ograje

Ob predpostavki, da ni druge ovire, na primer žive meje ali zidu, je treba stalno mejno ograjo zgraditi iz lesenih stebrov, visoko natezne žice in po možnosti uporabiti električnega pastirja, ki se napaja iz omrežja.

Trenirana živalina

Ali je govedo navajeno na električno ograjo na omejenem območju paše? Če ne, je treba poskrbeti, da bo živalina naučena spoštovati ograjo. Vse rejne in domače živali je treba najprej "usposobiti" za spoštovanje ograje, po možnosti pod nadzorom, da se naučijo, od kod prihaja električni šok, in se ga izogibajo. Posvetujte se z veterinarjem, kako se ustvari psihološki odtis "strahu", da se živali hitro naučijo spoštovati ograjo.

Električne ograje za konje

Električna ograja je idealna za konje, ker je: varnejša od tradicionalne ograje; deluje učinkovito; lahko prepreči obrabo ograje in ponovno barvanje; je cenejša od tradicionalne ograje; je enostavna za namestitev in vzdrževanje; je enostavno elektrificirati obstoječo ograjo.

Z električno ograjo je konje enostavno nadzorovati. So inteligentne živali in se hitro naučijo spoštovati električno ograjo. Poleg tega imajo konji tanko kožo in so običajno podkovani. Če so podkovani, so kovinski podplati odlična zemeljska povezava. Podkovan, dobro negovan konj bo občutil močnejši šok kot konj z dolgo dlako brez jeklenih podkev.

Konji običajno uporabljajo tradicionalne ograje za praskanje, zaradi česar se ograja sčasoma poškoduje ali povese. Prav tako se lahko navadijo, da ograje žvečijo ali grizejo. Električna ograja preprečuje obe vedenji, s čimer konja varuje pred poškodbami in podaljšuje življenjsko dobo ograje.

Če se konj prestraši in steče skozi tradicionalno žično ali leseno ograjo, je verjetnost poškodb večja kot pri električni ograji, izdelani iz plastičnega stebra, žice ali vrvi.

Za varno zadrževanje konj potrebujete električnega pastirja, ki vzdržuje najmanj 3.000 voltov do konca ograje. Pri zelo kratkih ograjah, dolgih do 200 m, bi bil za ograditev primeren električni pastir z močjo 0,05 joula. Na raven napetosti in s tem na šok vplivajo vegetacija na liniji ograje, dolžina ograje in vrsta električno prevodnega traku ali vrvi.

Navodilo za razpored žic

Ograja mora biti dovolj visoka, da je vodnik dobro viden. Na primer, 172 cm visokega konja bi bilo najbolje zadržati s stebričkom, ki omogoča, da je zgornja žica približno 122 cm nad tlemi. Ponija, visokega 140 cm, bi lahko zadrževali s stebričkom, visokim 96 cm. Stebri začasne ograje so lahko med seboj oddaljeni do 10 metrov, vendar poskrbite, da je žica na koncih ograje dobro pritrjena.

Dva trakova ali vrvi zagotavljata optimalno vidljivost in varnost, pri čemer je spodnji trak v višini prsi, zgornji pa v višini zgornjega dela prsnega koša. Če želite zadržati žrebeta, poskrbite, da bo elektrificiran poli trak/vrv blizu višine nosu.

Elektrifikacija obstoječe ograje

Na obstoječo ograjo lahko preprosto dodate elektrificirano žico. S to možnostjo lahko preprečite grizenje vrhov lesenih ograj, preprečite, da bi konji skakali, ali pa preprečite pritisk živali na ograjo. Izbirate lahko med različnimi izolatorji za montažo žice na obstoječo ograjo s stebričkom ali z ustreznim izolatorjem na vijaku.

Opomba: Zavedamo se, da imajo mnogi ljudje iz estetskih razlogov raje zelene trakove, vrvi in stebričke. Vendar za dobro vidnost na zelenem ozadju trave ali žive meje priporočamo uporabo belega materiala za ograje.

Opomba: Običajni sistemi visoko natezne ograje in bodeča žica niso priporočljivi za ograje za konje, saj obstaja večja verjetnost, da se bodo konji poškodovali, če bodo naleteli nanje.

Pogosta vprašanja

Ali je električna ograja varna za moje konje?

Električna ograja konja ne bo poškodovala, temveč ga bo naučila spoštovati ograjo in se ji izogibati. Šok, ki ga povzroči majhna električna naprava, je zelo podoben ostremu udarcu z jahalno palico.

Tradicionalne ograje lahko bolj poškodujejo konje, ko se ti prestrašijo in se poskušajo prebiti skozi ograjo ali jo preskočiti. Pravilno nameščena električna ograja je najvarnejša in najbolj vidna metoda za zadrževanje konj.

Zakaj je električna ograja boljša od drugih vrst ograj za konje?

Električna ograja je stroškovno najbolj učinkovita in uspešna metoda za zadrževanje konj, hkrati pa jih varuje pred poškodbami. Ograje iz bodeče žice, pletene žice in lesa lahko poškodujejo "prestrašenega" konja, ki poskuša teči skozi ograjo ali jo preskočiti. Če se konj zaplete v bodečo žico, so lahko poškodbe smrtne.

Električna ograja je cenejša, lažje jo je namestiti, zahteva manj vzdrževanja in učinkoviteje nadzoruje konje kot klasična ograja.

Kako najbolje ograditi agresivne konje ali žrebce?

Če so žrebci ali drugi agresivni konji običajno ločeni zaradi vzreje, lahko postanejo zelo motivirani za pobeg iz zapore, zlasti kadar so bližnje kobile v obdobju parjenja.

Za zadrževanje agresivnih konj vzdržujte 3 000-4 000 voltov do konca ograjne črte. Najbolje je uporabiti tri ali štiri pramene ograjne žice. Bolj ko je konj agresiven, večji mora biti šok, da ga odvrne, zato se na splošno priporočajo električni pastirji z več jouli.

Kako preprečimo grizenje ograje?

Obstoječi ograji lahko preprosto dodate elektrificirano žico. S to možnostjo lahko preprečite grizenje vrhov lesenih ograj, preprečite skoke konj ali pritisk živali na ograjo. Na voljo je vrsta izolatorjev, ki omogočajo postavitve elektrificirane žice na vrhu ali na notranji strani ograje. Na izolatorje z vijakom namestimo ograjno žico 13-22 mm stran od obstoječe ograje in tako preprečijo, da bi živali pritiskale nanjo.

Električna ograja za ovce in koze

Ovce

Ovce je z električno ograjo razmeroma težko omejiti, saj so sicer običajno ubogljive, vendar imajo pozimi debelo volno, kar predstavlja poseben izziv, saj volna ne prevaja elektrike in zato potrebuje več energije kot kratkodlake živali. Izključitev plenilcev, kot so lisice, je lahko pogosto težava spomladi, ko se rodijo jagnjeta.

Ovce potrebujejo 3.000 do 4.000 voltov na ograjni črti skupaj z napajalnikom z najmanj 1,5 joula shranjene energije, pri dolgih ogradah pa tudi več. Raven napetosti je odvisna od vegetacije na ograjni črti, dolžine ograje in vrste žice. Najbolje je, če je na ograji najmanj 4 000 do 5 000 voltov, da se pred plenilci, kot so lisice, zaščitijo mladi jagenjčki.

Opomba: ker so jagnjeta nestanovitna in tarča plenilcev, razmislite o uporabi električne mreže, zlasti za ograde za jagnjeta, saj je z njo veliko lažje zadržati jagnjeta in izločiti lisice.

Koze

Za varno zadrževanje koz potrebujete napajalnik, ki vzdržuje 4 000 do 5 000 voltov na ograji in približno 1,5 joula shranjene energije, odvisno od dolžine ograje.

Koze potrebujejo tesno razporejene ograjne žice, ki se začnejo nizko ob tleh in so dovolj visoke, da preprečujejo skakanje čez ograjo. Priporočamo uporabo petih do šestih žic, razporejenih na skupni višini 100-115 cm.

Navodila za razmestitev žic za ovce in koze

Glede na različne dejavnike, zlasti glede na pasmo ovc in na to, ali so navajene na električno ograjo ali ne, je število žic za ograjo lahko od tri do šest, odvisno od:

- Ali je ograja začasna za zadrževanje na krmni pesi ali podobno?
- Ali boste jagnjeta in ovce redili skupaj?
- Ali so plenilci težava?

Navodilo za razmestitev žic

Za trajnejše ograje uporabite lesene stebre in žico visoke napetosti. Za odrasle ovce so potrebni najmanj trije prameni, pri ograjah za jagnjeta pa jih je potrebnih več in manjši razmiki.

Električne ograje za prašiče

Komercialno gojene prašiče je enostavno nadzorovati z električno ograjo, saj imajo zelo malo dlake in velike, mokre nosove. Pametne živali se hitro naučijo spoštovati električne ograje in se jim izogibati.

Za varno zadrževanje prašičev potrebujete napajalnik, ki vzdržuje najmanj 3 000 voltov na liniji ograje in, odvisno od dolžine in zapletenosti ograd, najmanj 1,5 shranjenega joula. Ne pozabite, da na raven napetosti in šok, ki ga prejme žival, vplivajo vegetacija na ograji, dolžina ograje in vrsta žice.

Navodila za električne ograje za prašiče

Pri ograjnih žicah blizu tal vedno poskrbite, da bo vegetacija na ograjni žici čim manjša. Za pujske, ki jih hranite skupaj s prašiči, je treba žice namestiti bližje druga drugi in nižje od tal kot za odrasle prašiče.

Večina komercialnih čred prašičev se redi v ogradah, ki so razdeljene le na dve žici. Ti sta nameščeni približno 25 cm nad tlemi in 45 cm nad tlemi.

Za varno mejno ograjo, ki bo izključevala tudi lisice, razmislite o ograji iz 9 žic, visoki približno 120 cm, s pleteno jekleno žico. Če je ograja napeljana izmenično (ena pod napetostjo in druga ozemljena), bo lisica, ki jo bo preplezala ali preskočila med žicami, prejela šok, čeprav so njene noge nad tlemi.

Električne ograje za perutnino

Električna ograja za perutnino je učinkovita metoda za zadrževanje domačih in komercialnih piščancev, puranov, rac in gosi, poleg tega pa lahko močno odvrča plenilce, kot so lisice.

Za razmeroma majhna območja domače perutnine (kot je zadnje dvorišče in kjer je perutnina čez noč v zaprtih prostorih, zato je nevarnost napada plenilcev majhna) je mreže za perutnino najlažje postaviti in premikati. Z ustreznim napajalnikom bodo učinkovito zadrževale perutnino, ki ne leti. Mreže so na voljo v zeleni barvi.

Elektrificirane so samo vodoravne žice mrež, spodnja žica, ki običajno leži na tleh, pa ni elektrificirana, da se prepreči kratek stik ograje z zemljo.

Za velike komercialne jate so mreže idealne kot notranja ograja ali pododdelek za zadrževanje perutnine. Kjer so plenilci verjetna težava, je zaželena bolj varna ograja.

Električne ograje za hišne ljubljence

Na voljo je več različnih možnosti električnih ograj za zadrževanje psov in drugih domačih živali. To vključuje prilagoditev obstoječih ograj, premičnih ograje in začasnih ograj. Najboljša izbira je

odvisna od osebnosti vašega psa, njegove višine, teže, dolžine kožuha in nagnjenosti pasme k kopanju ali skakanju.

Elektrifikacija obstoječih mrež

Ste utrujeni od tega, da vaš pes pobegne z ograjenega dvorišča ali vrta? Pri obstoječih lesenih, vinilnih ali verižnih ograjah bo elektrificirana žica na dnu preprečila kopanje in/ali elektrificirana žica na vrhu preprečila plezanje in skakanje.

Izolatorji so na voljo v različnih oblikah, ki se ujemajo z vašo obstoječo ograjo. Dodajte nekaj ustrezne žice skupaj z električnim pastirjem in ozemljitvenim sistemom ter tako zagotovite preprost in poceni način "zaščitite pred psi" obstoječe ograje (opomba: verižne ali pletene žične ograje ne morete neposredno elektrificirati, saj boste ograjo preprosto ozemljili in uničili učinek šoka).

Začasna ograja za domače ljubljence

Svojo ograjo lahko izdelate iz lesenih ali plastičnih stebričkov in ustrezne žice ali traku. Ograjni stebrički morajo biti med seboj oddaljeni 2-5 metrov, odvisno od oblike in terena vašega vrta. Žice naj se začnejo blizu tal, nato pa naj bodo med seboj oddaljene 100-150 mm. Uporabite od tri do deset žic, odvisno od velikosti, osebnosti in sposobnosti psa za skakanje.

Ker so žice blizu tal, se ne smejo dotikati rastlinja.

Začasna ograja za hišne ljubljence

Cenovno ugodna začasna ograja za hišne ljubljence vključuje napajalnik, ustrezno žico, plastične stebričke in priključke, ki vam omogočajo postavitev ograje.

Pogosta vprašanja

Ali je električna ograja varna za moje hišne ljubljence?

Kratek in oster šok, ki ga dobi vaša žival z dotikom električne ograje pritegne njeno pozornost, vendar je ne poškoduje. To jo bo naučilo, da se bo v prihodnje ograji izogibala in ostala znotraj meje.

Zakaj bi namesto klasične ograje uporabil električno ograjo?

Električne ograje so prenosne in veliko cenejše kot fiksne ograje. Poleg tega so lahko nevsiljive - ne ovirajo pogleda. Z uporabo električnih žic na vrhu ali dnu ograje lahko preprečite kopanje pod ograjo ali skakanje čez njo.

Ali lahko elektrificiram obstoječo leseno, plastično ali verižno ograjo?

Obstoječo verižno ali leseno ograjo lahko preprosto dodate. Izolatorji so na voljo v različnih izvedbah, ki omogočajo fleksibilnost postavitve dvojne (žična ograja pod napetostjo/zemlja) elektrificirane ograje na zunanjem vrhu ograje (da psi, mačke in druge živali ne bi plezali ali skakali čez) ali na zunanjem dnu, da psi ne bi kopali pod njo. To je preprost in poceni način za "zaščito pred psi" obstoječe ograje (opomba: ograje iz verižnih ali pletenih žic ne morete neposredno elektrificirati, ker niso izolirane).

Električne ograje proti plenilcem, nadležnim živalim in jelenom

Električna ograja je odlična metoda za zadrževanje ali izključitev večine vrst živali, vključno z lisicami, jazbeci, jelenjadjo in divjimi živalmi.

Poleg tega lahko ribnike učinkovito zaščitite pred čapljami in vidrami, da ohranite dragocene ribje staleže.

Nadležne živali, kot so zajci, jeleni in jazbeci, povzročijo kmetom, vrtnarjem in lastnikom hiš na milijone € škode in razočaranja. Uničujejo lahko posevke žit, zelenjavo, vrtove, grmovnice in drevesa. Za izključitev malih škodljivcev potrebujete tesno razmaknjene ograjne žice, med sabo razmaknjene od 7 do 10 cm, ali električno mrežo.

Opomba: mreže ne priporočamo za ograjevanje pred jazbeci, je pa zelo učinkovita proti zajcem in lisicam.

Podjetje ponuja komplete vrtnih ograj za hitro in enostavno namestitev, ki so lahko učinkovite proti domačim živalim, vendar ne izključujejo velikih živali, kot so jazbeci, pri katerih je potrebna močnejša ograja.

Tako kot druge živali se tudi plenilci in divje vrste hitro naučijo izogibati električnim šokom. Za izključitev velikih nočnih plenilcev, kot so jazbeci, je potrebna tudi fizično močna ograja, saj imajo ti navadno ustaljene trope in v temi ne bi videli žic električne ograje.

Za razliko od običajnih domačih živali predstavljajo divje vrste dodatne izzive pri ograjevanju. Imajo lahko na primer dolg, košat kožuh ali debelo oprsje, ki ne prevaja dobro elektrike. Predatorji so zelo motivirani, da pridejo do živali na drugi strani ograje kot vira hrane. Perutnina in druga domača živina so za lisice še posebej privlačni. Domače živali se na električno ograjo navadijo in se ji po nekaj električnih šokih običajno izognejo. Vendar pa lahko plenilci v želji, da bi prišli do svojega "vira hrane", prenesejo večkratne udarce, zlasti če imajo mladiče, ki jih morajo hraniti in vzgajati.

Ograje proti plenilcem morajo ustvariti močan šok, poleg tega pa služijo kot fizična ovira. Ograja mora biti trdnejša, žice morajo biti tesneje razporejene in morda mora biti višja od živali, ki jih zadržuje. Zaradi teh razlogov priporočamo trajne ograje iz visoko natezne ali pramenaste jeklene žice za zaščito pred plenilci.

Razmiki med žicami morajo biti dovolj majhni, da se žival ne more prebiti med žicami ali potisniti glavo mednje. Ena od elektrificiranih žic mora segati v višino nosu živali.

Opomba: Če je žival navajena skakati, je priporočljivo nad glavo živali namestiti elektrificirano žico. Če ne poznate ograje za določeno vrsto živali, se za nasvet obrnite na strokovnjaka za živali.

Električne ograje za zaščito pred jelenjadjo

Pred jelenjadjo je treba postaviti ograjo, ki zagotavlja tako fizično kot psihološko oviro, kot je električna ograja z visoko natezno trdnostjo. Elektrificirana visokonapetostna ograja je najboljša izbira, saj je lahko visoka, vzdržljiva in varna, poleg tega pa služi tudi za preprečevanje vstopa plenilcev.

Elektrificirana visokonapetostna ograja je odlična izbira za stalno ograjo. Te ograje, ki ne zahtevajo veliko vzdrževanja, lahko trajajo do 20 let in so najboljša rešitev za nadzor jelenjadi. Visoko natezna žica in sistem vzmeti visoko natezne ograje omogočata, da se ograja v primeru naleta upogne in vrne v prvotno obliko, zato je optimalna za zaščito pred jelenjadjo.

Prvi korak k uspešnemu preprečevanju vstopa jelenjadi je postavitve trdne in dobro vidne ograje. V večini primerov to pomeni 2 metra visoko ograjo s trajno električno ograjo z napenjanjem. Razmislite o uporabi trdega lesa iz trajnostnih gozdov za stalne ograje z visoko napetostjo. Sestavljen je iz stebričkov in izolatorjev, zato je njegova namestitev preprosta in poceni, zelo trpežen in okolju prijazen. pri obsežnih ograjah, na primer za ohranjanje vresja v višavju, je lahko stroškovno najučinkovitejši sistem uporaba dvojne ograje.

Jeleni imajo izostren čut za voh, zato jih bo vaba na ograji privabila in upočasnila. Vaba bo jelenjad spodbudila, da se ograje dotakne z nosom ali jezikom in tako dobi varen, a močan šok. Šok pred očmi povzroči, da se jelenjad nauči, od kod prihaja bolečina, in zapusti območje. Po enem ali dveh srečanjih z električno ograjo jelenjad običajno poišče druge vire hrane.

Za jelenjad je potreben električni pastir, ki lahko vzdržuje 3 000 do 4 000 voltov na ograji in najmanj 1,5 joula energije, pri daljših ograjah pa še več.

Na raven napetosti vplivajo vegetacija na ograji, dolžina ograje in premer žice.

Razmiki med žicami morajo biti dovolj majhni, da žival ne more stopiti skozi žice ali potisniti glave mednje. Sedem do devet žic pritrdite na drogove, ki so vsaj 2 metra nad tlemi. Prepričajte se, da so žice nameščene blizu ravni nosu živali. Uporabite električnega pastirja z nizko impedanco.

Opomba: Za preprečevanje skokov je priporočljivo namestiti elektrificirano zgornjo žico v višini nad glavo jelena.

Pogosta vprašanja

Ali električna ograja, ki jo uporabljam za rejo živine in zadrževanje drugih živali, varuje tudi pred plenilci?

Običajno ne. Če že nameščate visoko natezno ograjo, lahko preprosto spremenite višino spodnjih žic ter spremenite število in razmik žic, da preprečite vstop plenilcem. Prav tako je idealno, da so električne žice nameščene izmenično na zunanji in notranji strani ograje, tako da plenilci in živina ostanejo na svojih straneh ograje. Če je znano, da plenilci, kot so lisice, skačejo, mora biti ograja napeljana izmenično pod napetostjo/zemljo, tako da dobijo električni šok, tudi ko so vse noge nad tlemi. Večina začasnih ograj je manj učinkovita proti plenilcem, saj je električnih žic premalo in ograja predstavlja manjšo fizično oviro.

Ali električna ograja škoduje živalim ali ljudem?

Električni sunek, ki ga povzroči električna ograja, je sicer močan, vendar zelo kratkotrajen in ne poškoduje ljudi ali živali. Impulzna energija deluje v enosekundnih intervalih, kar ljudem ali živalim daje dovolj časa, da spustijo žico. Električni impulz odvrta škodljivce, vendar ni dovolj močan, da bi poškodoval ljudi, otroke ali hišne živali, čeprav bo ob dotiku seveda boleč.

Zakaj za gojene jelenjad priporočate vsaj 2 metra visoko električno visokonapetostno ograjo?

Jelenov ni lahko udomačiti - navajeni so se sprehajati, kjer se jim zljubi, običajno pa iščejo vire hrane. Ker so močni skakalci, zlahka premagajo ograjo, ki je v njihovi višini. Poleg tega lahko "preizkusijo" električno ograjo tako, da se vanjo zaletavajo, da bi se izvlekli, zato mora biti ograja trpežna in odporna na pritisk. Električna visokonapetostna ograja je idealna rešitev, saj je dolgotrajna, izjemno močna in ohrani svojo obliko, tudi če se vanjo zapeljete. Zlahka jo je mogoče zgraditi do višine 2 m ali več.

Ali se bodo nadležni škodljivci naučili izogibati moji električni ograji?

Nobena žival ne mara občutka električnega udara. Po enem ali dveh srečanjih z električno ograjo se bo večina živali hitro naučila izogibati območja, ograjenega z ograjo, vendar NIKOLI ne izklaplajte električne ograje, ko so živali v bližini, saj lahko ob dotiku ograje brez električnega šoka pride do oslabitve psihološkega učinka.

Za jelenjad priporočamo, da jo naučite izogibati se ograji z vabo na ograji. Majhne živali običajno ne potrebujejo vabe. Ko živali prejmejo šok, se izognejo območju in poiščejo hrano drugje.

Ali lahko elektrificiram obstoječo pleteno ali verižno ograjo?

Z izolatorjem za verižno ograjo lahko na obstoječo nelakirano verižno ograjo ali ograjo iz tkane žice dodate elektrificirane žice. Tako lahko elektrificirano žico namestite na zunanji zgornji del ograje (da živali ne splezajo čez) ali na zunanji spodnji del (da živali ne kopljejo pod njo). To je preprost in poceni način za "zaščito pred živalmi" za obstoječo ograjo.

Opomba: verižne ali pletene žične ograje ne morete neposredno elektrificirati, saj ograja ni izolirana in bo prišlo do kratkega stika, zaradi česar bo ograja neučinkovita. Poleg tega to lahko uniči električnega pastirja!

Kateri dejavniki so pomembni za uspešno zaščito pred živalmi z električno ograjo?

Ker živali ne zadržujete, temveč jih odvrčate, morajo biti žice nameščene na zunanji strani stebrov. Poleg tega morajo biti žice razporejene dovolj blizu, da majhne živali ne morejo priti skozi. Za najboljše rezultate je pomemben pravilno nameščen sistem ograje. Za podrobnosti si oglejte nasvete za namestitev.

Električne ograje za eksotične živali

Električna ograja je odlična metoda za zadrževanje skoraj vseh vrst živali, vključno z eksotičnimi živalmi, kot so lame, emuji ter jeleni in losi. Tako kot druge živali se bodo tudi eksotične živali hitro naučile izogibati električnim šokom, ki jih povzroča električna ograja. Za razliko od običajnih domačih živali pa eksotične vrste predstavljajo dodatne izzive pri ograjah. Imajo lahko na primer dolgo, košato dlako ali gosto perje, ki slabo prevaja elektriko. Poleg tega se mnoge vrste vedejo vznemirljivo. Neznani in nepričakovani zvoki ali dražljaji, kot so trobljenje prometa ali lajanje psov, lahko povzročijo stres in nenavadno vedenje.

Za večino vrst priporočamo elektrificirano ograjo z visokimi napenjalnimi žicami kot varno in zanesljivo rešitev. Visoko natezna ograja ne bo le zadrževala vaših eksotičnih živali, ampak bo tudi preprečila dostop plenilcem. Izberite energijski napajalnik z nizko impedanco, ki ohranja visoko raven energije na ograji. Razmiki med žicami morajo biti dovolj majhni, da žival ne more iti med žicami ali položiti glave mednje. Ena elektrificirana žica mora biti v višini nosu živali. Če je žival navajena skakati, je priporočljiva elektrificirana zgornja žica nad njeno glavo.

Električne ograje za lame

Lame so zelo inteligentne in se hitro naučijo spoštovati električno ograjo. Ker so zelo družabne čredne živali, se dobro počutijo v družbi drugih lam, zato jih je lažje nadzorovati in usposablјati. Vendar pa predstavljajo poseben izziv, saj njihova gosta dlaka ne prevaja dobro elektrike, hkrati lahko plenilci predstavljajo težavo, zlasti za mlade lame.

Kot varno in zanesljivo rešitev priporočamo električno ograjo z visokim napenjanjem. Ograja z visokim napenjanjem dobro zadržuje lame in preprečuje dostop plenilcem. Lame potrebujejo električnega pastirja, ki lahko vzdržuje 4 000 do 5 000 voltov na ograji. Na raven napetosti vplivajo vegetacija na ograji, dolžina ograje in vrsta žice. Za zaščito pred plenilci je na ograji potrebnih najmanj 5 000 voltov.

Odkvisno od različnih dejavnikov lahko število ograjnih žic znaša od štiri do šest, odkvisno od tega, ali boste ločili mladiče ob odstavitvi, ali boste ločili plemenske samce in ali so plenilci problem.

Čeprav lame po naravi ne marajo psov in se lahko zaščitijo z brcanjem, jih lahko motijo plenilci. Vendar so mladiči bolj dovzetni za plenilce. Visoko natezna ograja s pravilno razporejenimi žicami bo odvrčala plenilce.

Električne ograje za noje

Noje in emuje je težko obvladati. Vendar je električna ograja cenovno dostopna, enostavna za namestitvev in nezahtevna za vzdrževanje, ki bo te živali varno zadrževala in hkrati izključila plenilce.

Noji so nagnjeni k temu, da segajo čez, pod ali skozi vse vrste ograj, da bi pojedli travo na drugi strani. Poleg tega lahko zrastejo do več kot 2 metra v višino. Te ptice sicer ne letijo, vendar skačejo. To pomeni, da mora biti razmik med žicami tesno skupaj in visok vsaj 2 metra.

Če uporabljate električno ograjo za noje, upoštevajte, da perje ni dober prevodnik elektrike. Zato je treba uporabiti električnega pastirja z visoko močjo. Dvonoge živali imajo manj stika s tlemi kot štirinožne, zato je pravilno nameščen ozemljitveni sistem bistvenega pomena.

Obstoječe ali kratke ograje

Ptice boste zadržali s tesno razmaknjeno žično ograjo, z razmakom 5 cm x 10 cm in visoko vsaj 1,5 metra. Elektrificirana žica, nameščena na zgornji notranji strani te vrste ograje, bo preprečila, da bi jo ptiči preskočili ograjo. Elektrificirana žica, nameščena na spodnji zunanji strani, bo preprečila plenilcem, da bi se vkopali pod ograjo.

Opomba: Za zadrževanje piščancev ne priporočamo uporabe električne ograje. Uporabite verižno ograjo ali tesno razporejeno tkano žico. Nikoli ne uporabljajte ograje iz bodeče žice, saj lahko povzroči poškodbe ptic.

Dvometrska električna ograja z visokim nateznim trakom, ki se uporablja po obodu, bo ptice zadrževala in preprečevala dostop plenilcem. Uporabite najmanj 15 žic, ki se začnejo 10 cm nad tlemi in so med seboj oddaljene 10 cm na prvih 1,25 metra višine ter 20 cm na zgornjih 0,75 metra. "Vročne" žice morajo biti na zunanji strani ograje, da preprečijo dostop plenilcem, hkrati pa zadržijo odrasle ptice.

Električna ograja za zadrževanje jelenjadi

Ne pozabite, da so jeleni divje živali in niso navajeni na stik s človekom. Pri iskanju hrane se običajno gibljejo na velikih območjih, so zelo motivirane, da dosežejo vire hrane, skačejo višje kot večina drugih živali, se zlahka prestrašijo in so nagnjene k temu, da jih napadejo plenilci.

Zato jelenjad potrebuje ograjo, ki zagotavlja tako fizično kot psihološko oviro, kot je električna visokonapetostna ograja. Elektrificirana visoko natezna ograja je najboljša izbira, saj je lahko visoka, vzdržljiva in varna, poleg tega pa služi tudi za preprečevanje vstopa plenilcev. Jeleni se lahko obnašajo vznemirljivo. Neznani in nepričakovani zvoki ali dražljaji, kot so neznani ljudje, lajajoči psi ali promet, lahko povzročijo stres in nenavadno vedenje.

Pogosta vprašanja

Kaj moram upoštevati pri postavitvi električne ograje za lame?

Lame je dokaj lahko zadržati in le redko poskušajo pobegniti, zlasti če je ograjenih več lam.

Električna ograja je najvarnejša ograja za lame, saj zlahka zadrži lame, hkrati pa prepreči dostop plenilcem. Priporočljivo je, da je obodna ograja varna in tesna, visoka vsaj 1,25 metra, saj bo zagotovila varnost in zaščito lam in njihovih mladičev.

Ali so električne ograje dovolj varne za zadrževanje nojev?

Sistemi električnih visokonapetostnih ograj so za noje primerni kot zunanja ograja, zlasti tam, kjer so težave s plenilci. Prav tako je učinkovito namestiti električno žico na vrh in dno obstoječe

mrežaste ali verižne ograje, da bi preprečili dostop plenilcem (žica je na zunanji strani ograje) ali da bi preprečili skok noja čez ograjo, zlasti če je ograja visoka manj kot 2 metra (žica je na notranji strani ograje).

Kljub temu električne ograje morda niso najboljša splošna rešitev za noje, saj so te ptice nagnjene k temu, da segajo čez, skozi ali pod ograjo, kar lahko povzroči, da se ujamejo v električne žice. Najvarnejše in najučinkovitejše so verižne ograje ali ograje iz tesno pletene žice, visoke 2 metra.

Nikoli ne uporabljajte ograje iz bodeče žice, saj lahko poškoduje ptice.

Električni pastir se lahko na prostem uporablja le v povezavi z električno ograjo, ki po potrebi preprečuje vstop živali.

Žival dobi električni šok, ko sklene električni krog med ograjo in tlemi.

Ograja je sestavljena iz žic, ki prevajajo tok, in potrebuje prevodna (mokra) tla.

Pri slabo prevodnih tleh ali divjih živalih se uporablja več ograjnih linij.

NAMESTITEV

Električni pastirji, ki se napajajo iz omrežja

1. Električnega pastirja namestite navpično na prostor, ki je zaščiten pred direktnimi vremenskimi vplivi.

Ne upogibajte PVC kablov, če je temperatura nižja od +5 stopinj Celzija.

2. Priključite ozemljitveni priključek na vaš ozemljitveni sistem. ozemljitvene palice morajo biti dolge najmanj 1 meter.

NASVET: Pri slabih razmerah (pesek, gramoz, suha tla) povečajte število zemeljskih konic.

3. Sponko ograje povežite z ograjno linijo s pomočjo ograjnega kabla.

4. Delovanje naprave se bo začelo samodejno, ko bo priključena na vir napajanja.

△ OPOZORILO!

Električni pastir ne sme biti nameščen na nevarnih območjih, kot so skednji, hlevi itd.

△ OPOZORILO!

Za preprečitev škode zaradi udara strele mora biti odvod ograje v stavbo opremljen s strelovodom (iskrišče na strelovodu mora biti povezano z ozemljitvijo).

NAMESTITEV

Električni pastirji, ki se napajajo iz akumulatorjev

1. Namestite električnega pastirja navpično.

2. Ozemljitveno palico potisnite čim globlje v vlažno zemljo.

3. Priključite ozemljitveni priključek napajalnika na ozemljitveno palico.

4. Priključite vodnik s sponke električnega pastirja na ograjno žico.

5. Napajalnik povežite z baterijo tako, da rdečo krokodiljo sponko priključite na pozitivno sponko in črno krokodiljo sponko na negativno sponko baterije.

6. Ko je naprava priključena na vir energije, samodejno začne delovati.

△OPOZORILO! Uporabljajte samo 12 Volt svinčene akumulatorje!

△OPOZORILO! Ne povežite z omrežno napetostjo, ker bo to uničilo električnega pastirja!

Zagotovite, da se akumulator med polnjenjem nahaja na dovolj prezračenem prostoru.

INDIKATOR IZHODNE NAPETOSTI

LED-ica na napravi kaže izgube pri napetosti.

6 LED-ic: 100% minimalna izbuba napetosti, električna ograja deluje optimalno.

1 LED-ica: 59% visoka izguba napetosti zaradi kratkih stikov z vegetacijo, ali slabih izolatorjev.

Električno ograjo je potrebno preveriti!

Preverjanje ozemljitve

1 Za preverjanje ozemljitvenega sistema je treba na ograjo namestiti težko breme in jo ozemljiti z dobrim vodnikom, kot je kovinska palica (kot je prikazano na sliki).

2. Preverite napetost na ozemljitvenem sistemu, če med kovinsko palico in ozemljitveno palico teče blizu 1000 voltov ali več, je ozemljitveni sistem neustrezen.

3. Ko postavite kovinsko palico ob ograjo - če vse diode LED ugasnejo, imate dober ozemljitveni sistem, če diode LED ostanejo prižgane, je treba povečati dolžino ali količino uporabljenih ozemljitvenih palic.

VARNOST

Pred uporabo natančno preberite navodila.

Z električnim pastirjem ravnajte odgovorno in spoštljivo. Upoštevati je treba varnost okolice, saj je upravljavec odgovoren za vsako nesrečo ali nevarnost za tretje osebe.

Nikoli ne uporabljajte električnega pastirja na mestih, kjer se ga lahko dotaknejo otroci ali dojenčki.

Kadar obstaja verjetnost, da bodo majhni otroci dostopali do ograje, dolžna skrbnost zahteva določeno obliko ovire, kot je en meter visoka verižna ali kmetijska mrežna ograja.

VZDRŽEVANJE

Pred kakršnim koli vzdrževanjem napravo izključite iz vira napajanja.

Opremo in ograjno linijo je treba redno pregledovati, da se zagotovi pravilno delovanje.

Napravo je treba PRAVILNO čistiti, hkrati pa preveriti žične povezave.

Baterija: Enkrat na štirinajst dni preverite elektrolit.

Z napetostnim testom vsak dan preverite linijo ograje.

Tako boste opozorili na morebitne težave, še preden jih živali najdejo.

Če je napajalni kabel poškodovan, ga je treba zamenjati s posebnim kablom, ki je na voljo pri proizvajalcu ali njegovih prodajalcih. Napajalni kabel lahko zamenja strokovno pooblaščen oseb.

Poškodovane in/ali zavržene naprave je treba dostaviti na predvidena mesta za recikliranje.

Nikoli ne odlagajte gospodinjskih odpadkov! Baterije je treba oddati v najbližji obrat za recikliranje.

ZAHTEVE ZA NAMESTITEV ELEKTRIČNIH OGRAJ

Električne ograje za živali in njihova pomožna oprema morajo biti nameščene, upravljane in vzdrževane tako, da so tveganja za ljudi, živali ali njihovo okolje čim manjša.

Izogibati se je treba gradnji električnih ograj za živali, ki bi lahko povzročila zaplete z ljudmi.

OPOZORILO!

Električnih ograj se ne smete dotikati, zlasti ne z glavo, vratom ali zgornjim delom telesa. Ne plezajte čez ograjo, skozi ograjo ali pod ograjo. Za prehod skozi ograjo je treba uporabiti vrata ali drugo prehodno točko.

Električna ograja za živali se ne sme napajati iz dveh ločenih električnih ograjnih enot ali iz neodvisnih ograjnih tokokrogov iste električne ograjne enote.

Pri dveh ločenih električnih ograjah za živali (vsako napaja ločena enota) mora biti razdalja žic med obema električnima ograjama vsaj 2,5 metra.

Če se ta razmik zapre, je treba uporabiti neelektrični prevodni material ali izolirno kovinsko pregrado.

V električnem ograjnem tokokrogu se nikoli ne sme uporabljati bodeča žica.

ZAHTEVJE ZA NAMESTITEV ELEKTRIČNIH OGRAJ

Ozemljitev

Izberite vedno vlažno ozemljitveno mesto, vsaj 10 metrov oddaljeno od:

- ozemljitvenega droga drugega električnega sistema
- ozemljitvenega droga za telefonski priključek
- vodovodnega sistema, vključno z neuporabljenimi sistemi
- vseh stavb, v katerih je v stiku z zemljo konstrukcijska ali armaturna kovina.

Za iskanje vlažne zemlje bo morda treba ozemljitveni sistem postaviti nekoliko dlje od električnega pastirja. Priključni vodi, ki potekajo znotraj stavb, morajo biti izolirani.

To je mogoče doseči z uporabo izoliranih visokonapetostnih kablov.

Izolirani podzemni vodi so manj dovzetni za poškodbe. Napajalne žice morajo biti izolirane. Izolirani kabli morajo biti vkopani 300 mm pod zemljo. Za dodatno zaščito na mestih z močnim prometnim tokom ali kovinskimi prehodi je treba podzemne vodnike napeljati skozi cevi.

Pod prehodi ne uporabljajte navadnega električnega kabla s plastično prevleko. Če je zakopan v zemljo in izpostavljen napetostim, značilnim za električne ograje, se v nekaj letih pokvari in ograja postane zelo učinkovito ozemljena.

Povezovalnih kablov ne smete napeljati v istem električnem vodu oz. kanalu kot omrežni napajalni vodi, komunikacijski vodi ali podatkovne linije, saj bi to povzročilo motnje.

Priključni kabli in žice električne ograje se ne smejo križati nad nadzemnimi napajalnimi ali komunikacijskimi vodi.

Če je mogoče, se je treba izogibati križanjem z nadzemnimi kabli. Če so priključni vodi in električne ograje nameščeni v bližini nadzemnega električnega voda, morajo biti odmiki naslednji:

Če so priključni vodi in žice električne ograje nameščeni v bližini nadzemnega daljnovoda, njihova višina nad tlemi ne sme presegati 2 m. Ta višina velja na obeh straneh ortogonalne projekcije skrajnih vodnikov daljnovoda na površino tal, in sicer na razdalji 2 metra za daljnovode do 1000 V - 15 m za daljnovode nad 1000 V.

Električne ograje, namenjene odvrčanju ptic, zadrževanju hišnih ljubljencev ali urjenju živali, kot so krave, je treba za zadovoljivo varno delovanje napajati le iz električnih pastirjev nizke moči.

-Na vsaki točki, kjer imajo osebe lahek dostop do vodnikov, mora biti nameščena opozorilna plošča.

Prepričajte se, da vse pomožne naprave, ki se napajajo iz omrežja in so priključene na tokokrog električne ograje za živali, zagotavljajo stopnjo izolacije, ki ustreza enoti električne ograje.

Oprema mora biti zaščiten pred vremenskimi vplivi.

Razen če je proizvajalec navedel uporabo te opreme na prostem brez nevarnosti poškodb naprave.

Izjava o skladnosti

Proizvajalec zagotavlja, da so naprave, opisane z zasnovo in konstrukcijo, v ustreznih različicah, ki jih tržimo, skladne z ustreznimi osnovnimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami.

CE

EN 55014-1:2006+A1:2009+A2:2011

EN 61000-3-3:2008

EN 55014-2:1997+A1:2001+A2:2008

EN 61000-3-2:2006+A1:2009+A2:2009

EN 60335-2-76:2005+A12:2010

EN 60335:2012

EN 62233:2008